

Силабус курсу
Теорія і практика жанрового аналізу різнонаціональних
художніх творів

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»
Кількість кредитів – 3,5

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно розкладу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. філол.н., доц. **Грицак Наталія Русланівна**

**Контактна
інформація**

grycak78@ukr.net

Опис дисципліни

Курс «Теорія і практика жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів» спрямований на формування у студентів умінь жанрового аналізу інокультурного художнього твору, адже повноцінне пізнання художнього твору неможливе без звернення до специфіки його жанрової природи.

Мета курсу: сформувати вміння і навички зіставляти авторські жанрові елементи різнонаціональних художніх творів; визначати літературні й позалітературні фактори формування жанру, добирати контекстуальний матеріал до вивчення жанру конкретного твору; поєднувати різні види літературного аналізу.

Навчальний контент

	Темі	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Порівняльна поетика у контексті сучасних компаративних досліджень	
1	Тема 1. Теоретико-методологічний дискурс сучасної компаративістики	Знати пріоритетні напрями сучасної компаративістики
2	Тема 2. Поняття жанр у сучасному літературознавстві	Знати дефініції жанру та його структурне наповнення
3	Тема 3. Актуальні жанрові концепції Заходу	Орієнтуватись в основних теоріях жанру західного літературознавства
4	Тема 4. Основні жанрові теорії в сучасному українському літературознавстві	Знати основні проблеми української генології
5	Тема 5. Проблема жанрової типології	Знати основні принципи диференціації,

		ідентифікації і структуралізації жанрів
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Жанровий аналіз різнонаціональних художніх творів	
6	Тема 6. Жанровий аналіз різнонаціональних новел	Вміти знаходити типологічні ознаки новели й увиразнювати національні жанрові елементи
7	Тема 7. Жанровий аналіз оповідання	Вміти визначати жанровий різновид, зіставляти жанрові ознаки оповідання в різних національних літературах
8	Тема 8. Жанровий аналіз балади з урахуванням національної специфіки	Вміти здійснювати жанровий аналіз ліро-епічного твору, увиразнювати етнокультурологічний контекст
8	Тема 8. Жанровий аналіз байки	Знати особливості жанрового аналізу байки, поєднувати етнокультурологічний, компаративний і жанровий види аналізу
9	Тема 9. Жанровий аналіз поеми з урахуванням національної специфіки	Вміти аналізувати поему в єдності змісту і форми, моделювати оптимальні прийоми, види роботи з вивчення поеми жанровим шляхом з урахуванням національної специфіки
10	Тема 10. Жанровий аналіз різнонаціональних літературних казок	Вміти зіставляти жанрові ознаки народної й літературної казки, визначати жанровий різновид, увиразнювати національні ознаки на всіх рівнях художньої форми

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Здатність до узагальнень і систематизації складного теоретичного матеріалу, науково-пошукового мислення, утворення стійких професійно-ціннісних орієнтацій, стимул до активної творчої діяльності, поєднання аналізу та синтезу для усвідомлення загальних літературознавчих фактів й естетичних явищ, прогнозувати гіпотези для вирішення актуальних наукових проблем.
ЗК 5.	Педагогічне творче мислення, самокритичність, цілісність наукового мислення, прагнення до професійного зростання і самовдосконалення, позитивна мотивація, креативність, толерантність, проектування нових цілей і оцінка результатів.
ФК 6.	Здатність використовувати базові й спеціальні знання в галузях жанрології і компаративістики для оцінки жанрової природи різнонаціональних художніх творів, розуміти національну специфіку літератури й єдність світового літературного процесу, усвідомлювати національну самотність, поєднувати різні види

	літературного аналізу.
ПРН 1	Здатність аналізувати першоджерела, зіставляти теоретичну інформацію в навчальній і довідниковій літературі, добирати художні твори для жанрового аналізу, увиразнювати історико-культурологічний контекст, порівнювати жанрові елементи в різнонаціональних художніх творах, осмислювати народження жанрів в різних літературах, моделювати навчальні ситуації, виявляти приховані творчі здібності; використовувати набуті знання з теоретичних і історико-літературних курсів для вибору ефективного шляху організації жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів, створення жанрових довідок, анкет жанру, реклам жанру.

Літературні джерела

1. Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: Підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. 519 с.
2. Бондаренко Ю.І. Універсальність жанрово-родового аналізу літературного твору в школі. VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Київ, 2019. С. 271–276.
3. Грицак Н.Р. Методика вивчення студентами-словесниками жанрової природи оповідання з урахуванням національної специфіки. Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць серія «Педагогічні науки». 2020. Вип. 11 (40). С. 53–69. DOI: [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-11\(40\)-53-69](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-11(40)-53-69)
4. Грицак Н.Р. Методика жанрового аналізу балад «Вільшаний король» Й. Гете та «Лілея» Т. Шевченка з урахуванням національної специфіки. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2019. Вип. 1 (39). С. 147–155. DOI: 10.31376/2410-0897-2019-1-39-147-155
5. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. Київ: Вища школа, 1981. 215 с.
6. Жанри і жанрові процеси в історико-літературній перспективі: колективна монографія / за ред. проф. О.В. Кеби. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 2012. 224 с.
7. Копистянська Н.Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
8. Кушнірова Т.В. Інтерпретація категорії «жанр» у сучасному літературознавстві. Рідний край: науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. 2009. № 1 (20). С. 108–111.
9. Ленська С.В. Генетичні та структурні аспекти жанру в літературознавстві XX століття. Рідний край: науковий публіцистичний художньо-літературний альманах. 2012. Вип. 1 (26). С. 109–114.
10. Маріно А. Компаративістська «поетика». Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія. / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. С. 220–240.
11. Марко В.П. аналіз художнього твору. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2-ге вид. 2015. 256 с.
12. Наливайко Д.С. Літературна компаративістика вчора і сьогодні (передмова). Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. С. 5–42.
13. Романишина Н.В. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення: монографія. Рівне: ТЗОВ «Принт Хауз», 2013. 576 с.

14. Свєрбілова Т.Г. Такі близькі, такі далекі ... (Жанрові моделі української та російської драми в аспекті порівняльної поетики): монографія. Черкаси: ТОВ «Маклаут», 2011. 556 с.
15. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 424 с.
16. Чик Д.Ч. Поняття жанрової системи у сучасній літературознавчій теорії. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство): зб. наук. праць. 2014. № 1 (15). Квітень 2015. С. 230–235.

Політика оцінювання

- **Політика щодо кінцевих строків та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид завдання). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування та використання чужих зошитів і матеріалів під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 (теми 6-9) усне опитування, тести, завдання	30
Есе (теми 1-9)	15
Підсумковий контроль (теми 1-9) – жанровий аналіз художніх творів	30

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю
- 4) Електронне навчання в системі MODLE